

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 1. Φλέγμανσις, οὐχί φλέγμασις.

Ὁ μακαρίτης Βάμβας ἀποφαίνεται ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντι Τεχνολογικῷ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης ὅτι «Εἰς τὰ γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς αἰνω. αἱ κατακλήξεις ασις, ασια, εἶναι συχνότεραι· οἶον, φαίνω, φάσις· σημαίνω, σημασία· φλεγμαίνω, φλέγμασις καὶ φλεγμασία· τινὰ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τὸ ν' οἶον, ὄφαινω, ὄφασις· πεπαίνω, πέπανσις· κυμαίνω, κύμανσις» (σελ. 218 ἐκδ. γ').

Πρῶτον μὲν μεγάλως θαυμάζομεν πῶς ποτε ὑπέλαβεν ὁ Βάμβας ὅτι τὸ πρὸ τῆς κατακλήξεως ΣΙΣ κείμενον Ν εἶνε ἐπίσασκτον. Ἐπειτα δὲ παρατηροῦμεν ὅτι δεινῶς σφάλλεται ὁ ἀνὴρ δοξάζων ὅτι ἐκ τοῦ ῥήματος φλεγμαίνω ἐσχηματίσθη ὄνομα φλέγμασις καὶ ὅτι **τινὰ** τῶν ἐκ τῶν εἰς ΛΙΝΩ παρηγμένων ὀνομάτων ἐκφέρονται μετὰ τοῦ Ν. Ἐλέγετο μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων φάσις καὶ ἔμφασις, ἐπίφασις, κτλ. κατ' ἀποβολὴν τοῦ Ν, ἀλλὰ τό τ' ἐκ τοῦ φλεγμαίνω γινόμενον ὄνομα καὶ τὰ ἐκ τῶν ὁμοίων αὐτῷ **πάντα** ἐρύλαττον τὸ Ν πρὸ τῆς κατακλήξεως ΣΙΣ. Ἐχομεν δὲ τοῦ φλέγμανσις μαρτύριον τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσις κείμενον Τόμ. Β', σελ. 573 Ἑρμ. «τὰ χεῖλεα ὑπὸ τῆς φλεγμάνσιος ξυνέπεσε πρὸς ἀλληλα». Ἀπαντᾷ δ' ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσις καὶ ὁ τύπος φλεγμασίη οὐχί ὀλιγάκις. Συνήθως ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χρῆσις τοῦ ὀνόματος φλεγμονή (Πρβ. Λοβέκκιον Φρον. σελ. 116 καὶ Κόβητον Μνημ. 1875, σελ. 67).

§ 2. Ξήρανσις, οὐχί ξήρασις.

Παρὰ τῷ Γαληνῷ ἀναγινώσκεται Τόμ. Ις', σελ. 415 «ἡ κάτω γαστήρ σκληρὰ διαχωρεῖ διὰ τὴν ξήρασιν τῆς καταστάσεως». Ἄλλ' ἡ ἀνευ τοῦ Ν ἐκφορὰ ξήρασις, ἧς ἐποιήσατο μνεῖχν καὶ ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς Παραλειπομένοις (σελ. 422), εἶνε ἀσύστατος. Ὁ ὑγιῶς ἔχων τύπος εἶνε ἢ ξήρανσις ἢ ξήρασία. Εὐρέθη δὲ καὶ ὄνομα ξηρασμός ὁμοίως τῷ αὐασμός ἐσχηματισμένον. Πρβ. καὶ μελασμός, πεπασμός, κτλ., περὶ ὧν ἀλλαχοῦ.

Ἰπὸ τοῦ Θεοφράστου ἐλέχθη «τῷ ὕστερον ἔτει μετὰ τὴν ἀναξή-

ρανσιον» (π. Φυτ. Ἱστορ. Γ', α', 2) καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐστάθιου «τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείτου ἀναξήρασιως τῶν ὑγρῶν τόπων» (σελ. 1240, 6).

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ε', σελ. 1664 Παρ. εἶνε γεγραμμένον «Tertia forma Ξήρασις, Siccitas, Gl. Hippocr. p. 453, 47: Ὑπὸ τοῦ καύματος καὶ τῆς ξηρότητας, cum prima permutanda est.» Ἄλλ' ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἑρμερινσίου γενομένῃ ἐκδόσει τῶν Ἱπποκρατείων Τόμ. Β', σελ. 161 φέρεται «ὑπὸ τοῦ καύματος καὶ τῆς ξηρασίης», οὐδεμίαν δ' ἄλλην γραφὴν ἐν αὐτῇ μνημονεύεται. Πρβ. καὶ σελ. 153 «ὁ πνεύμων ὑπὸ τῆς θερμασίης ἄγει ἐς ἑωυτὸν ἐκ παντὸς τοῦ σώματος φλέγμα» καὶ σελ. 156 «ὑπὸ θερμασίης ἄγει ἐφ' ἑωυτὸ (Ἴων. ἐπ' ἑωυτὸ) φλέγμα», κτλ.

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 627 δ' ἀνεγνώσθη ὑπὸ τινῶν «ἐπεὶ τῆς πλύσεως τέλος ἡ ξήρασις ἐστὶ καὶ μάλιστα φαίνεται καθαρὸν τὸ μάλιστα ξηρὸν γινόμενον» ἀντὶ τοῦ ὕψους. Βυττεμβάχιος Πλουτ. Ἠθικ. Τόμ. Γ', α', σελ. 537 «ξήρασις: omnes libri ὕψις, nec temere repudiandum erat».

Συχνὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἀπέβη τὸ ὄνομα ἀποξήρασις, οἷον ἀποξήρασις τῆς σταφίδος, ἀποξήρασις τῆς Κωπαίδος, κτλ.

§ 3. Αὐανσις, γλύκανσις, κτλ.

Εἶπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (§ 1, σελ. 118) ὅτι τῶν ἐκ τῶν εἰς ΑΙΝΩ ῥημάτων διὰ τῆς καταλήξεως ΣΙΣ σχηματισθέντων ὀνομάτων ἐν μόνον ἐξεφέρετο ἄνευ τοῦ Ν, τὸ ἐκ τοῦ γαίνω παραχθέν φάσις (ἐμφάσις, ἐπιφάσις, διάφάσις, κτλ.), πάντα δὲ τὰλλα ἔληγον εἰς ΑΝΣΙΣ, σωζομένου τοῦ Ν τῆς ῥίζης πρὸ τοῦ Σ τῆς καταλήξεως. Ἴνα δὲ μὴ νομίσῃ τις ὅτι ὀλίγα ταῦτα εἶνε, παρατιθέμεθα ἐνθάδε κατὰ στοιχεῖον ὅσα ἔχομεν συνειλεγμένα.

αὐανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 424, 37 Διδ. «οὐκ ἔστιν, ὡσπερ οἶονται τινες, αὐανσις» καὶ σελ. 548, 29 καὶ σελ. 549, 25 καὶ σελ. 610, 23. Θεόφραστ. σελ. 9 Σνειδ. «τελέως δὲ ὑπολιπόντων, θάνατος καὶ αὐανσις» καὶ σελ. 563 «καὶ γήρα καὶ δι' ἀσθένειαν αὐανσις» καὶ σελ. 570. Γαλήν. Τόμ. 5', σελ. 6 «ἀνάλογον δ' ἐστὶ τῇ τῶν φυτῶν αὐανσις». Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 692 β' κεῖται «ζητεῖ δ' ὁ πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Φυσικοῖς Προβλήμασι: διὰ τί οἱ μυριζόμενοι πολιώτεροι; ἢ ὅτι τὸ μύρον διὰ τὰ ἀρώματα ξηραντικόν ἐστὶ — ὁ δὲ αὐχμὸς παλιωτέρους ποιεῖ; εἶπε γὰρ αὐανσις τριχὸς ἢ πολιά εἴτ' ἐνδεικθῆναι θερμοῦ, ἢ ξηρότης μαραινέει». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1679, 27 καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 210.

γλύκανσις. Θεόφραστ. σελ. 500 «καθάπερ οἱ τὰ σπέρματα προβρέχοντες εἰς τὴν γλύκανσιν».

δείλανσις. Νικήτ. Χων. σελ. 508, 3 Βόνν. «ἡ πολλὴ τότε ἦν αὐτοῖς ἡ δείλανσις».

διανσις. Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σελ. 740 «καὶ ἡ ἴασις αὐτοῦ διανσίς τε καὶ ὑγρανσίς ἐστι».

δυσχέρανσις. Φίλοσ. Ἀποσπ. Μουλλ. Τόμ. Γ', σελ. 570 «πένθος, δυσχέρανσις, ὄχλησις».

θέρμανσις, προθέρμανσις. Ἱπποκρ. Τόμ. Β', σελ. 109 «ἡ τέγξι ἢ φύξι ἢ θερμάνσιν». Ἀριστοτ. Τόμ. Β', σελ. 597, 44 «ἔστι δ' οὐχ ἡ θερμότης κίνησις ἀλλ' ἡ θέρμανσις». Πορφύρ. παρὰ Στοβ. Ἑκλ. Τόμ. Α', σελ. 247, 18 Μειν. «οὐδὲν εἰκυῖται θερμάνσεσι καὶ φύξεσι σωμάτων». Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 279, 21 «καὶ ἡ μετὰξὺ ὁδὸς θέρμανσις» καὶ σελ. 285, 11 καὶ Τόμ. ΚΓ', α', σελ. 76, 21. Εὐστάθ. σελ. 964, 12 «ἀλλὰ μετὰ τὴν θέρμανσιν τὴν ἐν τῷ πυρὶ». Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', β', σελ. 44, 22 «προθέρμανσις τις ὡς ἐλλυχνίου πρὸ τῆς τοῦ πυρὸς θερμότητος». Ψελλ. Βοισσαν. σελ. 147, 6 «ταῖς προθερμάνσεσι πρότερον δεδιττόμενος».

ἰσχυρανσις. Εὐστάθ. Μικρ. Συγγρ. σελ. 129, 22 «ἰσχυρανσις λιπαίνουσα». Πρβ. καὶ Σχόλ. εἰς Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 189 καὶ Θεσ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 706 Παρ.

κοίλανσις. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', δ', σελ. 36, 35 «τοῦτο δὲ κοίλανσις ῥινόσ». Εὐστάθ. σελ. 159, 35 «τῶν περὶ γῆν κοιλάνσεων».

κύμανσις, ἐκκύμανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 311, 7 «ἡ δὲ κύμαισις καμπή ἐστιν». Εὐστάθ. σελ. 223, 15 «κύμανσιν τινα δηλοῖ παραχώδη» καὶ σελ. 482, 25 «καταστορέσκει τὴν κύμανσιν τῆς ψυχῆς» καὶ σελ. 31, 45 «ἦχος ὕδατος θαλασσίου ἐν τῇ ἐκκυμάνσει γινόμενος».

λείανσις - λείανσις, ἐπιλείανσις. Ἀντυλλ. παρ' Ὀρειβ. Τόμ. Β', σελ. 435, 10 «μετὰ τὸ αὐτάρκως ἔχειν τῆς λείανσεως». Γαλην. Τόμ. ΙΔ', σελ. 714 «στόμα μὲν καὶ ὀδόντας πρὸς λείανσιν». Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 263 «τὸ δὲ καλλώπισμα τῆς λείανσεως». Εὐστάθ. σελ. 1572, 6 «ἐκ τῆς κατὰ συχνὴν παράτριψιν λείανσεως». Φίλων Ἰουδ. Τόμ. Β', σελ. 40 «ἐκ δὲ τῆς ἐπαναπολήσεως καὶ ὡσπερ ἐπιλείανσεως τῆς πρῶτον καταβληθείσης τροφῆς».

λεύκανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Β', σελ. 308, 21 «ἴσως οὐχ ἡ λευκότης κίνησις, ἀλλ' ἡ λεύκανσις» καὶ σελ. 312, 35 «τοιγαροῦν ἄλλη τῷ εἶδει μέλανσις καὶ λεύκανσις· πᾶσα οὖν λεύκανσις πάσῃ λευκάνσει ἢ

αὐτὴ κατ' εἶδος ἔσται καὶ πᾶσα μέλανσις μελάνσει—διὸ τῷ εἶδει μία λεύκανσις λευκάνσει πάση» καὶ σελ. 316, 22. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 397, 31 «τὸ κατὰ χρῶμα εἰς λεύκανσιν καὶ μέλανσιν» καὶ σελ. 407, 16 καὶ σελ. 721, 7 καὶ 22. Ὑπὸ τῶν γένων Ἑλλήνων γίνεται ἐνίοτε χρῆσις τοῦ ὀνόματος διαλεύκανσις.

Λιπάνσις. Ἀντυλλ. πρὸς Ὀρειβ. Τόμ. Β', σελ. 450, 10 «λιπάνσεως χρεία». Φώτ. Ἀμφιλοχ. σελ. 88 Οἶκον. «ὕστερῃσιν τῆς ἰδίας λιπάνσεως». Εὐστάθ. σελ. 1227, 12 «διὰ τὴν ἐκ τῆς λιπάνσεως θερμότητα». Πρβ. καὶ Βασιλικ. Τόμ. ς', σελ. 26 καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σ. 315 Παρ.

μάρανσις, ἀπομάρανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 549, 22 «ἡ τοῦ θερμοῦ σθέσις καὶ μάρανσις» καὶ 26 «μάρανσις τοῦ μορίου» καὶ σελ. 535, 18 «ἀλλὰ μὴν πυρὸς γε δύο ὁρῶμεν φθοράς, μάρανσιν τε καὶ σθέσιν· καλοῦμεν δὲ τὴν μὲν ὑφ' αὐτοῦ μάρανσιν, τὴν δ' ὑπὸ τῶν ἐναντίων σθέσιν» καὶ ἀλλαχοῦ. Πορφύρ. π. Ἀποχ. Ἐμψ. Α', 32 «διὰ μαράνσεως». Σουῖδ. «Ῥυσά: ἡ μάρανσις, ἡ γήρασις». Θεόφραστ. σελ. 772 «παρηλίων φάσις καὶ ἀπομάρανσις ἢ ῥήξις».

μέλανσις. Πρβ. λεύκανσις. Φέρεται δὲ καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Τραλλιανῷ Τόμ. Α', σελ. 453 «πρὸς μέλανσιν τριχῶν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἱπποκράτη καὶ Γαληνὸν Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 141 «ἡ μέλανσις ἐπίτασις ἔστι τῆς πελιδνώσεως».

μῖανσις. Λευιτ. ΙΓ', 44 «μῖανσει μίανει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς». Πορφύρ. περὶ Ἀποχ. Ἐμψ. Δ', 20 «παρέσχε μίανσιν» καὶ «ὁ μόλυσμός καὶ ἡ μῖανσις» καὶ «φθορὰ καὶ μῖανσις ἡ τοῦ ἐναντίου μῖξις» καὶ «φέρει μόλυσμα καὶ τῇ ψυχῇ ἡμῶν μίανσιν». Ὁ Ἀρκάδιος γράφει ἐν τῷ περὶ Τόνων σελ. 29, 7 «Τὰ εἰς ΙΣ ἐσχηματισμένα ἀπὸ βαρυτόνων μελλόντων ἢ δευτέρου προσώπου τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου βαρύνονται· ποιήσω ποιήσις, γνῶσω γνῶσις, πράξω πράξις, πέφανσαι φάνσις, μεμίανσαι μῖανσις». Τοῦ τύπου φάνσις ὀλίγιστα παραδείγματα εὐρέθησαν ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ. Πολλῷ πλεονα ἔχει τις γὰρ καταλέξιον τοῦ ἀπόφανσις καὶ τοῦ ἐκφανσις. Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων ἐκφορῶν θὰ διαλάβωμεν ἐτέρωθι ποιούμενοι λόγον καὶ περὶ τοῦ ἐν Κρητικῇ ἐπιγραφῇ κειμένου ἄμπαανσιν.

μῶρανσις. Σχολ. Αἰσχύλ. σελ. 384, 23 Δινδ. «μῶρανσις ἠνωσε τὸν Οἰδίποδα καὶ τὴν Ἰοκάστην».

ξάνσις, κατάξανσις. Εὐσέβ. περὶ τῶν κατ' αὐτὸν μαρτυρ. Α', 3 «στρεβλώσεσι καὶ καταξάνσεσι τῶν πλευρῶν». Τοῦ ἀπλοῦ ξάνσις εἶνε παρατεθειμένον παράδειγμα ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου (Τόμ. Ε', σελ. 1638 Παρ.) ἐκ γλωσσαρίου.

πέπανσις. Ἱπποκρ. Τόμ. Γ', σελ. 312 «αἱ πεπάνσεις τῶν οὖρων». Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 611,15 «πέψεως δὲ πέπανσις» καὶ σελ. 612, 1 «πέπανσις δ' ἐστὶ πέψις τις» καὶ σελ. 612, 7-35 (καὶ σελ. 639,5 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 29,24). Πολλάκις ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὀνόματος τούτου ὁ Θεόφραστος σελ. 74 «οὐ κατὰ τὰς βλαστήσεις αἱ πεπάνσεις» καὶ σελ. 77 «αἱ μὲν οὖν τῶν καρπῶν ἀποβολαὶ καὶ πεπάνσεις τῶν ἀγρίων κτέ.» καὶ σελ. 78. 175. 359. 363,13 καὶ 21. 367.383. 405. 406. 475. 632. 640. Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ Τόμ. Α', σελ. 245 «τὸν τρόπον τῆς πεπάνσεως καὶ βελτιώσεως» καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἱεροκλέους παρὰ Φωτ. Βιβλ. σελ. 466,1 «τὴν κατὰ φύσιν τῶν νοσημάτων πέπανσιν» καὶ ἐν τῇ Ἐκλογῇ τοῦ Φρυνίχου σελ. 258 «πᾶν τὸ ἐν πεπάνσει ὄν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλη Ἰπιμνήμασι Τόμ. Θ', σελ. 364,6 «εἰ γὰρ πέπανσις ἐστὶ καρποῦ κτέ.» καὶ ἐν τοῖς Γεωπονικοῖς σελ. 355 «τῷ δὲ καιρῷ τῆς πεπάνσεως ὑπερύθρους». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1618,55 καὶ σελ. 1784, 19 καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 205,38 Διδ.

περίρρανσις. Πλάτ. Κρατ. σελ. 405 β' «τὰ λουτρά τὰ ἐν τοῖς ταιούτοις καὶ αἱ περιρράσεις».

πήμανσις. Εὐστάθ. σελ. 417, 14 «δῆλον δὲ ὅτι πήμανσις ὄρκων ἐστὶν ἢ τούτων παρὰ βλαστίς».

ποιμανσις. Εὐστάθ. σελ. 841,57 «ὡς τῇ ποιμάνσει συλλαμβανόμενου καὶ τοῦ βουχολεῖν καὶ αἰπολεῖν». Γεώργ. Παχυμέρ. Τόμ. Β', σελ. 152,2 «τὴν σκληρὰν ἐκείνην—ποιμάνσειν» καὶ σελ. 167,6. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. ε', σελ. 1318 Παρ.

ρόπανσις. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. ε', σελ. 2440 Παρ.

σήμανσις, ἐπισήμανσις, παρασήμανσις, ὑποσήμανσις. Ψευδαριστοτέλ. Προβλ. ΚΔ', 18 (Τόμ. Δ', σελ. 239,25) «πολλὰ οὖν θερμὰ ἐστὶν ἀπὸ ἐπισημάνσεως κερκυνῶν». Εὐστάθ. Περικβ. εἰς Ὅμηρ. σελ. 894, 23 «διὰ τὸ ἐπισημάνσεως ἄξιον εἶναι» καὶ σελ. 1062,18 «τὰ παρασημάνσεως ἄξια» καὶ σελ. 1298,23 «ὁ δὲ καὶ αὐτὸ ἐπισημάνσεως ἄξιον» καὶ σελ. 1319,29 «τὴν δὲ τοιαύτην παρασήμανσιν» καὶ Μικρ. Συγγρ. σελ. 229,82 «οὐ δίχα παρασημάνσεως» καὶ σελ. 260,81 «ἐνθα θεωρητέον ἐν ἐπισημάνσει τὸ λαμα γλώσσης». Γεώργ. Παχυμέρ. Τόμ. Α', σελ. 390,15 «σχεῖν τῶν τῆς ἐκκλησίας ὑποσημάνσεις» καὶ Τόμ. Β', σελ. 146, 15 «κἂν οὐκ ἀναγκαῖα ἢ ἐπισήμανσις» καὶ σελ. 256,19 «ἦν δὲ καὶ τοῖς γράμμασιν ὑποσημάνσις αὕτη». Τοῦ ἀπλοῦ σήμανσις ἐμνημόνευσε μαρτύριον ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 502· εἶνα δὲ τὸ Νικομάχου τοῦ Γερασσηνοῦ Β', 6, σελ. 44 «διὰ τῆς

τοιαύτης γραφῆς καὶ σημασίως». Εὐρομεν δὲ καὶ ἐν τῷ περὶ Ὁρθότητος Συντάξεως Ἰωάννου τοῦ Γλυκέος σελ. 10, 26 «ἢ τῆς αἰτιατικῆς ἰδία σημασίς» ἀντὶ τοῦ συνήθους σημασία.

συμπέρασις. Εὐσέβ. Εὐαγγ. Ἀποδ. Θ', α', 11 «τὰ μὲν τῆς συμφωνίας τῆς τε προφητικῆς προρρήσεως καὶ τῆς εὐαγγελικῆς συμπέρασεως ᾧδὲ πῶς ἐχέτω τέλος».

ὕγιασις. Ἀριστοτ. Τόμ. Β', σελ. 310, 11 «ὥστε καὶ ἡ ἀντικειμένη ἔσται ἡ ὕγιασις» καὶ σελ. 313, 15 «ὕγιαζεσθαι τὴν αὐτὴν ὕγιασιν» καὶ σελ. 315, 5 «οἷον ὕγιασις ἢ εἰς ὕγιαν, νόσωσις δ' ἢ εἰς νόσον» καὶ σελ. 316, 21 «οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἢ ὕγιασις ἢ νόσωσις». Πλωτίν. Τόμ. Β', σελ. 275, 18 Τεῦδον. «ὕγιασις οὖν καὶ νόσωσις ταύτων;» καὶ σελ. 277, 11 «καὶ ὕγιασις μὲν κατὰ τὰ αὐτὰ τῆς ποιεῖν δυναμένης ὕγιαν ἐνεργούσης καὶ καταούσης, νόσωσις δὲ τῆς ἐναντίας δυνάμεως τῆς ἀντικειμένης ποιούσης» καὶ σελ. 281, 6. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 279, 22 «εἰ τις ἀντὶ τῆς ἰατρούσεως τὴν ὕγιασιν λάβοι» καὶ μετ' ὀλίγα «οὕτω καὶ ἡ ὕγιασις (ὁδὸς ἐστίν) εἰς ὕγιαν». Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἢ τῷ Ψευδαριστοτέλει Τόμ. Β', σελ. 192, 25 κεῖται «καὶ ἰατρικῆς ὕγιας, ἀλλ' οὐχ ὕγιασις οὐδ' ἰατρούσεως». Αὕτη δ' ἡ ἐκφορὰ νομίζεται ὀρθὴ ἐν τῷ Θεσαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Η', σελ. 25, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἔχουσα τὸ Ν ὕγιασις. Εἶνε δὲ τὸ ὄνομα ὕγιασις παράγωγον τοῦ ῥήματος ὕγιαζομαι, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὕγιαστος καὶ τὸ ὕγιαστικός. Πρβ. καὶ Ἠσύχ. «Ἀναλθές: ἀνίατον, ἀνὺγιαστον». Ἡμεῖς οὐχὶ ἀσύστατον εὐρίσκομεν τὸν τύπον ὕγιασις, ὅστις ἐκ τοῦ ὕγιαίνω γενόμενος ἔχει ἀμετάβητον σημασίαν. Παράδοξοι ἡμῖν προσπίπτουσιν οἱ τύποι νόσωσις καὶ νόσωσις διότι οὔτε νόσάινω ῥῆμα ὑπάρχει οὔτε νόσώ-ω-οῦμαι, ἀλλὰ νόσάζω μὲν ἐνεργητικῶς, νόσάζομαι δὲ παθητικῶς, ὡς ὕγιαζω = ποιεῖ ὕγιῃ καὶ ὕγιαζομαι = γίνομαι ὕγιής. Καὶ δύναται μὲν νὰ ὑποληφθῇ ὅτι τὸ νόσωσις συνεξέδραμε τῷ ὕγιασις, οὐχὶ δ' ὅμως ἀπίθανον φαίνεται ὅτι ἐκ τοῦ ῥήματος νόσάζω-μαι παρήχθη ὄνομα νόσωσις, ὅπερ παραφθαρὲν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων ἐγένετο νόσωσις καὶ νόσωσις. Πρβ. ἀπέρασις ἀντὶ τοῦ ἀπέρασις, νείασις, κτλ. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Πασσοδίου λέγεται ὅτι ἐσχηματίσθη τὸ νόσωσις ὡς ἐκ τοῦ νόσάινω καὶ τὸ νόσωσις ὡς ἐκ τοῦ νόσώ. Πρβ. Εὐστάθ. σελ. 1306, 52 «Οὕτω δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὸ νήφω (πρωτότυπὸν ἐστὶ) τοῦ νηφαίνω, οὐ χρήσεως φανεράς μὴ οὔσης, ὅμως ἔμφασις γίνεται παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ ἐν τῷ κηφατῶν καὶ αἰνον· δῆλον γὰρ ὅτι, ὡς ὀσφραίνω ὀσφραίνον, θερμαίνω θερμαντόν, οὕτω καὶ νηφαίνω

ρηφαντόν». Ὁ Ἀθήναιος σελ. 423 β' μνημονεύει ῥῆσιν ἐκ τοῦ Φιλῆδου τοῦ Πλάτωνος, ἐν ἧ καίται «ρηφαντικὴν καὶ ἀσινον». Εἶπε δὲ καὶ ὁ Πορφύριος περὶ τοῦ Ἄντρ. τῶν Νυμφ. 19 «δίκαιον καὶ ρηφαντικόν». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Πολυδεύκει 5', 26 «ρηφαντικὸν εἶναι». Περὶ τοῦ γήρατος καὶ ἀγήρατος θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἀλλοχού.

ὑγρασις. Ἀλέξ. Ἀφροδ. Προβλ. σελ. 31, 17. Ἰδελ. «τὸ δὲ ὑδρέλαιον πρὸς ὑγρασιν καὶ μαλάκυσιν τῆς κόπρου». Παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. Δ', σελ. 792 ἐν ῥήσι ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους παρατεθειμένη ἀναγινώσκειται «τὰ λεπτοτέραν ἔχοντα τὴν ὑγρασιν καὶ καθαρωτέραν» ἀλλὰ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει φέρεται Τόμ. 1', σελ. 235, 30 «τὰ λεπτοτέραν ἔχοντα τὴν ὑγρότητα καὶ καθαρωτέραν. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 31 Παρ.

ὑφανσις, συνύφανσις. Πολυδεύκ. Ζ', 33 «καὶ ὑφανσιν δ' ἂν εἰποις βιαζόμενος, ἐπεὶ Πλάτων εἶρηκε βασιλικῆς ξυνύφανσεως». Κλήμ. Ἀλέξ. σελ. 237 «τῶν ἀμπελονῶν τὰς ὑφάνσεις. Ὑπαμν. εἰς Ἀριστ. Τόμ. Θ', σελ. 284, 8 «ἡ ὑφανσις κίνησις τις οὔσα» καὶ σελ. 284, 27. Εὐστάθ. σελ. 409, 9 «ὡς ἐν τύπῳ ὑφάνσεως» καὶ σελ. 805, 57 «χιτῶνι ἀναλογεῖ τῷ ἐξ ὑφάνσεως ὁ πολεμικὸς θώραξ». Τὸ χωρίον τοῦ Πλάτωνος καίται ἐν τῷ Πολιτικῷ σελ. 310 ε'. Εὐρέθη δὲ καὶ ὄνομα ἀνύφανσις ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀχμέτ 231, σελ. 204 «ἀναλόγως τῆς ἀνυφάνσεως».

χλίανσις. Θεόφιλ. Πρωτοσπαθ. περὶ Σφυγμ. σελ. 5, 5 Ἑρμ. «πέψιν καὶ χλίανσιν».

χόλασις Ἐπίκτ. Ἐγχειρ. Θ' «χόλασις σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον». Εὐστάθ. σελ. 400, 3 «ἡ τοῦ μέτρου ποδικῆ ἐκθεραπέυεται χόλασις». Μεταβάλλει δ' ὁ Ἄσιος (Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 1786 Παρ.) καὶ τὸ ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀχμέτ σελ. 200 φερόμενον χόλασις εἰς τὸ χόλασις.

ψύγρασις. Ἰδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 1958 Παρ.

Ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου συντεθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης φέρεται σελ. 750 «Κράδασις ἢ Κρίδασις, εὖς (ἡ) καὶ Κραδασμός (ὁ). πείσισμον, κούνημα, κλονισμός, ἐκ τοῦ Κραδάω-ῶ, Μ. ἄσω, Π. = Κραδαίω, κουνῶ». Ἀλλ' ἐκ τοῦ κραδάω, οὐ σχηματίζει καὶ μέλλοντα ὁ καλὸς Βυζάντιος κραδάσω, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ παραχθῇ τὸ κράδασις. Παρὰ Διογένηι τῷ Λαέρτιῳ ἐν ἐπιστολῇ τοῦ Ἐπικούρου βιβλ. Γ', 105 οἱ μὲν ἄλλοι κώδικες ἔχουσιν «ὅταν κραδαστόν τῆ γῆ παράσκευάζῃ», ἀνθ' οὗ ὁ Μειδόμενος ἔγραψε κραδασμόν, εἰς δὲ κράδασιν, ὅπερ ἐνακρίθη μὲν ὑπὸ τοῦ Σνειδήρου,

μετεβλήθη δ' ὑπὸ τοῦ Ὑβήρου, ὑφηγησαμένου τοῦ Ἑρμάννου, εἰς τὸ *κραδανσιν* (Διογ. Λαερτ. Τόμ. Β', σελ. 554). Τὸ ἀρσενικὸν *κραδασμὸν* κεῖται καὶ ἐν τῇ Κοθητείῳ ἐκδόσει τοῦ Λαερτίου (σελ. 277, 46). Γράφει δὲ καὶ ὁ Κορκῆς ἐν ταῖς εἰς Πλούταρχον Σημειώσεσι (Μέρ. Δ', σελ. 462) «Κραδανθῆναι· Σεισθῆναι, τινυχθῆναι, ταρκχθῆναι, ὡς ἐξηγᾶται Ἡσύχιος· ὅθεν καὶ *Κραδασμὸν* γῆς τὸν σεισμὸν Ἐπίκουρος (παρὰ Διογ. Λαερτ. Γ', 105) ἐκάλει». Ἡ ἐκφορὰ *κραδασίς* εἶνε πάντως ἀπόβλητος. Τὸ *κραδασίς* οὐδεὶς δύναται νὰ μεμφθῆ ὡς ἀτόπως ἐσχηματισμένον, ἀλλ' ἀναγκαιῶς ἔχει νὰ νομίζεται παράγωγον οὐχὶ τοῦ *κραδάω* ἀλλὰ τοῦ *κραδαίνω*. Καὶ τὸ ἀρσενικὸν δὲ *κραδασμὸς*, οὗ πιθανώτατα ἐποικήσατο χρῆσιν ὁ Ἐπίκουρος, ἐκ τοῦ *κραδαίνω* ἐγένετο, ὡς τὸ *αὐασμὸς* ἐκ τοῦ *αὐαίνω* καὶ τὸ *ισχνασμὸς* ἐκ τοῦ *ισχναίνω*, κτλ. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου (Τόμ. Δ', σελ. 1907) εἶνε δύο μαρτύρια τοῦ ὀνόματος *κραδασμὸς* περατεθειμένα.

Γράφει δ' ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ ῥηθέντι Λεξικῷ καὶ «*Λύμανσις*, εως (ή), = *Λύμη*» καὶ «*Λύμασις* (λυμκίνομαι), εως (ή), Π. ἀντὶ *Λύμη*». Τὸ ὄνομα *Λύμανσις* εἶνε μὲν ἀμέμπτως ἐσχηματισμένον, ἀλλὰ παρ' οὐδενὶ εὐρέθη. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου μνημονεύεται τὸ κατα-*Λύμανσις* ἐκ γλωσσαρίου (Τόμ. Δ', σελ. 1185 Παρ.). Ὁ ἄνευ τοῦ Ν τύπος *Λύμασις* ἐξελέγχεται ἐκ τῶν ἔμπροσθεν γεγραμμένων παντελῶς ἀνυπόστατος ὄν. Ἐν ταῖς Ἰκέτισι τοῦ Αἰσχύλου στίχ. 877 φέρεται κατὰ τάντίγραφον «οἰοῖ, οἰοῖ, *λύμασις* ὑπρογασυλάσκει (-οι)». Ἀλλὰ τὸ χωρίον εἶνε δεινῶς παρεφθαρμένον. Ὁ Ἑρμάννος ἐξέδωκεν «οἰοῖ, οἰοῖ *λυμανθεῖς* σὺ πρό γὰς ἰλάσκεις», ὁ δὲ Παλήτιος «οἰοῖ, οἰοῖ *λύμασις* ἄγρια γὰρ σὺ λάσκεις». Ἴδε καὶ Δινδόρφιον *Λεξ. Αἰσχύλ.* σελ. 368-9.

Ἐν ταῖς τοῦ Σολέως Κλεάρχου παρ' Ἀθην. σελ. 611 β' τριττῇ φέρεται γραφή, «αἰσθήσει τε γὰρ τῇ πρὸς ὄσφρασιν καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον καὶ ἀλλότριον θαυμαστόν» καὶ ὄσφρασιν καὶ ὄσφρησιν. Σύνηθες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπάρχει τὸ ὄσφρησις· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὄσφραντήριος καὶ ὄσφραντικός καὶ ὄσφραντικός (καὶ ἀνόσφραντος), ἠδύνατο νὰ λεχθῆ καὶ ὄσφρασις. Ὁ δ' ἄνευ τοῦ Ν τύπος ὄσφρασις, ὃν βλέπει τις καὶ ἐν ἀντιγράφοις τοῦ Θεοφράστου π. Φυτ. Ἱστορ. Θ', γ', β, εἶνε τελῶς βάρβρος. Ἴδε καὶ Λοβέκιον *Φρον.* σελ. 117 καὶ Σνειδῆρον *Θεοφρ.* Τόμ. Ε', σελ. 466.

Ὄνομα ἀνοίδασις ἐκ τοῦ ῥήματος ἀνοιδάινω ἐσχηματισμένον ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Πλωτίνῳ Τόμ. Α', σελ. 330, 21 Τεῦβγ. «ταῖς ἀνοιδάσασιν ἐν σκοτῷ ἐκλάμπει». Ἴδε Κρευζῆρον *Πλωτ.* Τόμ. Γ', σελ. 244. Ὁ ἀνεπίληπτος τύπος εἶνε ἀνοίδησις. Πρὸς καὶ ἀποίδησις καὶ οἰδῆσις.